

**OLIY TA'LIM MUASSASALARIGA
KIRUVCHILAR UCHUN**

SAVOLLAR KITOBI

ABITURIYENT: _____
F.I.O. Imzo

ABITURIYENT DIQQATIGA!

Test topshiriqlarini yechishdan avval savollar kitobini varaqlab, unda har bir fan boyicha 36 ta savol mavjudligini tekshiring. Agar savollar soni kamligi aniqlansa yoki savollar kitobi raqami bilan javoblar varag'i raqami bir xil bo'lmasa, darhol auditoriya rahbariga ma'lum qiling.

Savollar kitobida abituriyentning familiyasi, ismi, otasining ismi xato to'ldirilgan yoki to'ldirilmagan va imzosi qo'yilmagan hollarda e'tirozlar ko'rib chiqilmaydi.

Kitob tipi: 32

FANLAR:

Blok 1: Ona tili va adabiyot

Blok 2: Biologiya

Blok 3: Kimyo

Savollar kitobi raqami: **1701350**

Toshkent – 2017

ONA TILI VA ADABIYOT

1. Qaysi gapda so'z qo'llash bilan bog'liq uslubiy xatolik mavjud?
A) *Borliq go'yo suv quyganday jimjit.*
B) *Sizning har bir so'zingiz biz uchun tilladan afzal.*
C) *Usta cho'g'day temirni olovda toblab-toblab oldi.*
D) *Undan bir suratgina yodgor qolgan, xalos.*
2. Qaysi gapda uch xil gap bo'lagi turdosh ot bilan ifodalangan?
A) *Erkin yosh avlodlar senga zo'r qanot.*
B) *Samiyaxon kutubxonimizning faol kitobxonlaridan biridir.*
C) *O'lmasning onasi uyda do'ppi tikadi.*
D) *Shohim, Alisherga ozor bermang, u buyuk odam.*
3. Qaysi gap tarkibida fe'lning munosabat shakli vazifasida qo'llangan ko'makchi morfema sonor undosh tovush bilan ifodalangan?
A) *Otangning bolasi bo'lma, odamning bolasi bo'l.*
B) *Nima qilay, o'rgilay, aytсам, tilim kuyadi, aytmasam - dilim.*
C) *Kimki buni tushunmabdi, u katta xatoga yo'l qo'yadi.*
D) *Bir tishlam non gadosi bo'lib, birovlarining eshigiga borgan vaqtlarim ham bo'ldi.*
4. Qaysi javobda ko'makchi morfema sifatida qo'llanishi mumkin bo'lgan jarangli undoshlar berilgan?
A) *b, k, m, ng, d* B) *n, ch, r, t* C) *l, n, q, y* D) *v, y, b, l, m*
5. Qaysi gapda uch xil gap bo'lagi fonetik o'zgarish asosida yozilgan?
A) *Tergovchilar bu qoidabuzarlik ayblanuvchining o'rnatilgan tartibni yaxshi anglamagani sababli yuzaga kelganini hisobga oldilar.*
B) *Beshafqat shamol sovuqdan qaltirayotgan daraxtning so'nggi yaprog'ini ham uchirib ketdi.*
C) *Atmosfera yo'qligi sababli Oy yuzasi yo haddan ziyod issiq, yo nihoyatda sovuq bo'ladi.*
D) *Tovushlarning shirin-achchig'i, Bordir hatto yumshoq-qattig'i.*
6. Tarkibida turlangan so'z qatnashmagan gaplar to'liq berilgan javobni aniqlang.
1. Bu voqea xuddi kechagina bo'lgandek, ammo darrov uch yil o'tibdi. 2. Chuqur va xayolchan ko'zlarida sirli va sehrli bir holat aks etadi. 3. Yigit to'satdan gandarab borib tizzalab qoldi. 4. Shu payt birdan eshik sharaqlab ochildi-yu, Erto'yev kirib keldi.
A) 1, 3, 4 B) 3, 4 C) 1, 3 D) 1, 2, 4
7. Bundan anglagan tushuncham shu bo'lidiki, ba'zi insonlar faqat yeyish uchun yashaydilar, ba'zilar yashash uchungina yeydilar.
Ushbu gap haqida to'g'ri hukmni toping.
A) *ergash gap(lar) tarkibida yasama so'zning yasama so'zga tobelanishi kuzatiladi.*
B) *bosh gap tarkibida bitta yasama so'z qatnashgan*
C) *ushbu murakkab qo'shma gapdagi barcha yasama so'zlarning yasaliş asosi ot so'z turkumiga mansub*
D) *ushbu gap bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap*
8. Qaysi gapda yasama so'zni tobelantirgan ibora ishtirok etgan?
A) *O'z Vatanga dog' tushirish uni sotish degan so'z.*
B) *Haqiqiy vatanparvarlar jon kuydirib mehnat qilishdan aslo charchamaydilar.*
C) *Vatanga bo'lgan muhabbatim meni xorijliklar yutug'idan ko'z yumishga majbur qilmaydi.*
D) *Vatanni ko'z qorachig'idayasrashni ma'rifatli millatlardan o'rganish kerak*
9. Berilgan so'zlardan qaysilarining turlangan shakllari ham o'zaro omonim bo'la oladi?
1) soch, 2) shox, 3) sir, 4) tovon, 5) es 6) bot
A) 4, 5, 6 B) 2, 3, 4 C) 1, 3, 4, 5 D) 1, 2, 3, 6
10. **Tut pishig'ida ko'rishgandik.**
Berilgan gapda ma'no ko'chishining qaysi turi mavjud?
A) *metonimiya* B) *metafora* C) *sinekdoxa* D) *vazifadoshlik*
11. Poyingda shu jannat tufroq Istiqloq, Boshingda bulutsiz samo hurlikdir. Beshigingda chaqnab yotar istiqbol, Mustaqillik tili, dili birlikdir. She'riy parchadagi yasama otlar haqida bildirilgan noto'g'ri hukmni belgilang.
A) *Sodda yasama otlarning yasaliş asosi ikki xil so'z turkumiga oid.*
B) *Ikki o'rinda sifatdan yasalgan ot ishtirok etgan.*
C) *Sifatdan yasalgan otlar bir xil sintaktik vazifani bajargan.*
D) *Yasama otlar ikki o'rinda kesim vazifasida kelgan.*
12. Son turkumiga oid so'z otlashgan gaplarni aniqlang.
1) To'qqizida bo'lmagan aql to'qsonida ham bo'lmas. 2. Ikki yomon qo'shilsa, keng dunyoga sig'maydi.
3. Mingta shirin nasihatdan bitta o'rnak yaxshi. 4. Birni bersang otangga, mingni olasan bolangdan.
A) 1, 2, 4 B) 2, 3 C) 1, 2, 3, 4 D) 1, 4
13. To'tini o'z ismini aytishga o'rgatishadi. Ismni ko' qaytarishadi. Keyin bir kuni, ehtimol, bexostanmi yoki o'z kayfiyatini bildirish uchunmi, u talab qilayotgan so'zni aytib yuboradi va shu ondayoq mukofot oladi.
Berilgan parchada ravishga oid nechta o'rinda qatnashgan?
A) 5 B) 4 C) 2 D) 3
14. Qaysi gap(lar)da narsaning o'lchovini ifodalash uchun qo'llanga hisob so'z alohida olinganda predmetlik ma'nosini bildira olmaydi?
1) U darrov hushini yig'ib oldi, qo'lini yuvdi-da bir kosa suv solingan idishni ko'tarib oshxonadan chiqdi.
2) Shu payt bir bog' o'tinni yelkasiga ortganча eshikdan akam kirib qoldi.
3) Yuz gramm unni idishga solib, ustidan uchta tuxum chaqib soling va ikkovini yaxshillab aralashiring.
4) Burunga kuniga 3-4 tomchi dori tomizib turish kerak.
A) 1 B) 3 C) 2, 4 D) 1, 3
15. Qaysi javobda to'rtta sodda gap ishtirok etgan?
A) *Osti ham bir, usti ham bir tuproqning, Yur, o'g'lonim, elni ko'tarish uchun.*
B) *Qilichbozlar, o'tliqlarning yurti bu, Moziyga boq, kimsan, aytar bu ko'zgu.*
C) *Bahor keldi, endi ortiq qish emas, Yur, o'g'lonim, elni ko'tarish uchun.*
D) *Hamon suqli ko'zlar ila boqar yov, Oz yeringni o'zing asra bo'lib dov.*
16. Berilgan so'zlardan nechtasida nuqtalar o'rniga chuqur til orqa sirg'aluvchi jarangsiz undosh qo'yilishi kerak?
...alifa, ...ilvatgoh, mu...olif, ...assos, e...rom, shuku...li, ta...sin
A) to'rtasida B) ikkitasida C) beshasida D) uchtasida
17. Odam uchta narsaning qadrini doim kechikib biladi: yoshlik, sog'lik, tinchlik.
Ushbu gapdagi ikki nuqtaning qo'yilish sababi to'g'ri izohlangan javobni aniqlang.
A) *gap bo'laklari bilan aloqaga kirishmaydigan bo'laklarni ajratish uchun*
B) *umumlashtiruvchi bo'lak uyushig bo'laklardan oldin kelgani uchun*
C) *izoh munosabati bog'lovchisiz qo'shma gap bo'lgani uchun*
D) *ajratilgan bo'lak qatnashgani uchun*
18. Alimardon onasi o'lganidan keyin uydан fayz ketganini hozir, ayniqsa, chuqur his qiladi.
Gapda nechta holli so'z birikmasi mavjud?
A) 3 B) 4 C) 2 D) 5
19. Sening mo'jaz yuraging mo'jizalarga to'la ekanligini birinchi bor uchratgandayoq anglagan, his qilgan edim.
Ushbu gapda fonetik o'zgarish asosida yozilgan so'zlarning gapdagi vazifasini aniqlang.
1) ega; 2) kesim; 3) aniqlovchi; 4) to'ldiruvchi; 5) hol.
A) 1, 2, 3, 4 B) 1, 2, 4, 5 C) 2, 3, 4 D) 1, 3, 4
20. Shaharda yangi bino qurdi.
Ushbu gapning kesimi majhul nisbatdagi fe'lga aylantirilganda sodir bo'ladigan grammatik o'zgarish(lar) to'liq ko'rsatilgan javobni aniqlang.
1) fe'lga ifodalangan zamon ma'nosi o'zgaradi; 2) o'timli-o'timsizlik ma'nosi o'zgaradi;
3) ushbu gapning to'ldiruvchisi egaga aylanadi; 4) ushbu gap egasi yashiringan gapga aylanadi
A) 2, 3 B) 2 C) 1, 2 D) 1, 2, 3, 4
21. Qaysi gap tarkibida olmoshga nisbatan hokim, harakat nomiga nisbatan tobe munosabatda bo'lgan so'z to'ldiruvchi vazifasida kelgan?
A) *Garchi bu hol ularni oqlashiga tirmoqcha asos bo'lmasa ham, ko'nglimga biroz tasalli, o'z-o'zini aldash deysizmi - shularning biri edi.*
B) *Darveshlarning zindonda yotishi Alisherning yuragida dushmanlik olovini to'ldiradi.*
C) *O'z Vatani sevgan kishi shu Vatanning ravnaqi uchun kurashadi.*

- D) *Bu masalalarni yechish kerak.*
22. **Atamashunoslik** so'zida nechanchi ko'makchi morfemalar bir turkumdan boshqa so'z turkumini yasashga xizmat qilgan?
A) 1- va 2-ko'makchi morfemalar
B) 2- va 3-ko'makchi morfemalar
C) faqat 3-ko'makchi morfema
D) 3- va 4-ko'makchi morfemalar
23. Shakl yasovchi qo'shimcha bilan omonim bo'la oladigan so'z yasovchi qo'shimcha(lar) qatnashgan gaplarni aniqlang.
1. Vatan - kelinchakning orzulari qanotida parvoz etib kirgan eshigi.
2. Qizcha qo'g'irchog'ini astagina yotqizib qo'ydi.
3. Chaqin bo'lma, bo'lma guldurak.
4. Sotqinlarga safimizda o'rin yo'q.
A) 3, 4 B) 1, 3 C) 1, 3, 4 D) 1, 2, 3
24. Qaysi gapda tarkibida lug'aviy shakl yashovchi qo'shimcha mavjud sifatlanmish qatnashgan?
A) *Sizsiz kelajak yo'q, siz oxir xalqning Ming yilni ko'rajak qarog'larisiz.*
B) *Shahidlarning qirmiz qonidan, Alvon bo'ldi qora tunlaring.*
C) *Qo'chqor bo'laturgan qo'zichoqning manglayi tug'ilgan chog'da do'ng bo'lur.*
D) *Uzoqlarda zalvorli tog'lar xayolimni keldilar bosib*
25. Alisher Navoiy "Xamsa"ning qaysi adabiy qahramoni "g'ayratidin tutmam otin" deya yorini hatto tilida aytishga rashk qilishini aytadi?
A) *Farhod* B) *Suhayl* C) *Majnun* D) *Bahrom*
26. Navoiyning tazkirachilikka oid asarini belgilang.
A) "*Mezon ul-avzon*"
B) "*Muhokamatul-lug'atayn*"
C) "*Majolis un-nafois*"
D) "*Sab'atu abhur*"
27. Quyidagi bayt qaysi ijodkorning tarji'bandida takrorlangan?
Dahr bir vayrona edurkim, zzarob obod erur,
Chiqsa andin har kishi - g'am bandida ozod erur.
A) *Alisher Navoiy* B) *Ogahiy* C) *Nodira* D) *Uvaysiy*
28. G'azali musajja usulida bitilgan g'azalni belgilang.
A) "*Jong'a chun dermen. . .*" g'azali (*Navoiy*)
B) "*Shifoyi vasl qadrin. . .*" g'azali (*Fuzuliy*)
C) "*Mani jondan o'sondirdi. . .*" g'azali (*Fuzuliy*)
D) "*Mani jondan o'sondirdi. . .*" g'azali (*Fuzuliy*)
29. P.Qodirovning "Avlodlar dovoni" asarida Sherxon kimning yordamida hiyla-bo'htonlar yo'li bilan bir zarbada ham Humoyunning eng sadoqatli kutvoli bo'lgan amir Bahlulni mahv etish, ham Hindol bilan akasining do'stligini adovatga aylantirishga erishgan edi?
A) *La'l Chand* B) *Havasxon* C) *Alvaro Pakavira* D) *Bikromadit Gaur*
30. Nodiraning qaysi she'ri o'zbek adabiyotida muashshar janrining yuksak namunasi hisoblanadi?
A) "*Xating ishtiyogin savod ayladim*"
B) "*Fig'onkim, gardishi davron. . .*"
C) "*Marhabo*"
D) "*Firoqnoma*"
31. Bobur "Boburnoma" asarida Alisher Navoiyning olti masnaviy kitobi borligi haqida yozib, beshtasining "Xamsa" tarkibida ekanligini aytadi. Bobur Alisher Navoiyning yana bitta masnaviyi sifatida qaysi asari nomini aytib o'tgan?
A) "*Hayrat ul-abror*"
B) "*Mahub ul-qulub*"
C) "*Lison ut-tayr*"
D) "*Muhokamat ul-lug'atayn*"
32. 100000 misradan ortiqroq she'r yozgan, lekin bizgacha 2000 misraga yaqin she'ri yetib kelgan shoir nomini ko'rsating.
A) *Fuzuliy* B) *Rudakiy* C) *Rumi* D) *Sa'diy*
33. "Aylar gazet" radifli g'azal muallifi kim?
A) *Hamza* B) *Cho'lpon* C) *Avaz O'tar* D) *So'fizoda*
34. Menga yaxshi dedi yor birla o'lmak,
Na lozim g'am bilan dunyoda qolmak!

- Shu so'zni ayt, tig' urdi o'zig'a,
Ko'rinmay qoldi keng olam ko'zig'a.
Ushbu she'riy parchada qaysi adabiy qahramon holati tasvirlangan?
A) *Farhod, "Farhod va Shirin"*
B) *Majnun, "Layli va Majnun"*
C) *Suhayl, "Suhayl va Guldursun"*
D) *Suhayl, "Sab'ayi sayyor"*
35. Alisher Navoiyning quyidagi qaysi ta'rif Atoiya nisbatan aytilgan?
A) "*... latif g'azaliyoti intishori Iroq va Xurosonda benihoyatdurur. . .*"
B) "*...shirin abyoti ishtihori Turkistonda bag'oyat. . .*"
C) "*...darveshvasl va xushxulq, munbasit (oq ko'ngil) kishi erdi. . .*"
D) "*...ham forsiy demakka qodir va ham turkcha aytmoqqa mohir erdi. . .*"
36. Bo'lib shohlar eshigining gadoyi
Ve lekin ul gadolar xokipoyi.
"Farhod va Shirin" dostonidan olingan ushbu parchada qanday she'riy san'at qo'llangan?
A) *tazod* B) *talmeh* C) *irsoli masal* D) *tarse'*

BIOLOGIYA

37. Quyularda quloq suprasining uzunligi 2 juft polimer genlarga bog'liq. Agar quloq suprasining uzunligi 24 sm li $A_1A_1A_2A_2$ genotipli urg'ochi quyon va quloq suprasining uzunligi 16 sm li $a_1a_1A_2a_2$ genotipli erkak quyon bilan chatishtirilsa, avlodning necha foizini quloq suprasining uzunligi 20 sm li quyonlar tashkil qiladi?
A) 25 B) 75 C) 50 D) 12,5
38. Tishlarning qoramtir rangi ikkita dominant gen ta'sirida rivojlanadi. Bu genlarning biri autosomada, ikkinchisi X xromosomada joylashgan. Bu belgining autosomada joylashgan turiga ega bo'lgan erkak va jinsga birikkan turiga ega bo'lgan ayol oilasida tishlari normal bo'lgan qiz va o'g'il tug'ildi. Ushbu oilada tug'ilgan farzandlar orasidan tishlari normal o'g'il bolalarning tug'ilish ehtimolini (%) toping?
A) 12,5 B) 50 C) 25 D) 75
39. Itning koker zoti junining qora rangi dominant noallel A va B genlarga bog'liq. Faqat A genining dominant holatda bo'lishi junning malla, B genining dominant holatda bo'lishi junning jigarrang, dominant genlarning uchramasligi junning oq rangda bo'lishini ta'minlasa, $AaBb \times aaBb$ genotipli organizmlar o'zaro chatishtirilgandan olingan avlodning genotip (I) va fenotip (II) nisbatlarini aniqlang.
A) $a-3:1:2:1:1; b-4:2:1:1$
B) $a-1:1:1:3:1:1; b-2:4:1:1$
C) $a-2:2:2:1:1; b-3:2:2:1$
D) $a-1:2:1:1:2:1; b-3:1:3:1$
40. i-RNK zanjirida 60 ta triplet mavjud. Undagi nukleotidlarning 1/3 qismi uratsilli, 1/5 qismi adeninli, 20% i sitozinli nukleotidlardan iborat. Nuklein kislotalar tarkibidagi nukleotidlar fosfodiefir bog'lar orqali tutashadi. Shu i-RNK fosfodiefir bog'lar sonini (a) va nukleotidlar tarkibini (b) toping.
A) $a-179; b-U=20, A=12, C=12, G=16$
B) $a-179; b-U=60, A=36, C=36, G=48$
C) $a-59; b-U=20, A=12, C=12, G=16$
D) $a-180; b-U=60, A=36, C=36, G=48$
41. Mitoxondriyalarda ATF sintezi... sodir bo'ladi.
1) aerob sharoitda; 2) kislorod ajralishi bilan; 3) glyukozaning parchalanishi hisobiga; 4) sut kislotaning hosil bo'lishi bilan; 5) CO_2 ajralishi bilan; 6) sut kislotaning parchalanishi hisobiga; 7) CO_2 ning sarf bo'lishi bilan
A) 3,5 B) 1,2,3 C) 2,4,7 D) 5,6
42. Makkajo'xori diploid navi tetraploid navidan olingan chang donasi bilan changlantirildi. Urug'lanish jarayonidan so'ng hosil bo'lgan bitta murtak hujayrada (a) va bitta (b) endosperm hujayrasida (b) nechta xromosoma bo'ladi?
A) $a-30; b-40$
B) $a-30; b-70$
C) $a-40; b-70$
D) $a-70; b-30$
43. Sistematik birliklar ketma- ketligi to'g'ri berilgan javobni aniqlang.
A) *nutriya- suvsarsimonlar oilasi- yirtqich sutemizuvchilar turkumi- sutemizuvchilar sinfi- umurtqalilar kenja tipi- xordalilar tipi*
B) *korsak- suvsarsimonlar oilasi – yirtqich sutemizuvchilar turkumi – yo'ldoshlilar kenja sinfi – sutemizuvchilar sinfi – umurtqalilar tipi*
C) *ondatra – suvsarsimonlar oilasi- yirtqich sutemizuvchilar turkumi –*

sutemizuvchilar sinfi – umurtqalilar kenja tipi – xordalilar tipi
D) *norka - suvsarsimonlar oilasi – yirtqich sutemizuvchilar turkumi – sutemizuvchilar sinfi – umurtqalilar kenja tipi – xordalilar tipi*

44. Quyidagi berilganlardan noto'g'ri ma'lumotlarni aniqlang.
1) sil tayoqchasi hujayrasidagi halqasimon DNK membrana bilan o'ralmagan; 2) xongul hujayrasi membranasi oqsil va ikki qavat lipid molekularidan iborat; 3) loviya urug'i hujayrasidagi donador endoplazmatik to'r lipid sintezini amalga oshiradi; 4) ko'k yashil suv o'tlarining hujayralari erkin azotni to'plash xususiyatiga ega; 5) oq po'panak tanasi bir yadroli ko'p hujayralardan iborat; 6) batsidiya hujayralarida lichenin, amilaza, turli vitamin va fermentlar uchraydi.
A) 1,6 B) 2,4 C) 3,5 D) 1,3
45. Quyidagi hayvonlarni ularning fanidagi nomi bilan to'g'ri juftlab ko'rsatilgan javobni toping.
1) o'txo'r kaltakesak; 2) toshbaqalar avlodi; 3) baliq kaltakesak; 4) yirtqich kaltakesak; 5) uch shohli kaltakesak; 6) ilon kaltakesak;
a) plakoxelis; b) tritsopetops; c) tiranozavr; d) mezozavr; e) brontozavr; f) ixtiozavr
A) 1-e; 2-a; 3-f; 4-c; 5-b; 6-d
B) 1-b; 2-a; 3-d; 4-e; 5-c; 6-f
C) 1-c; 2-e; 3-f; 4-a; 5-b; 6-d
D) 1-e; 2-d; 3-f; 4-b; 5-c; 6-a
46. Organizm (a) va biogeotsenoz (b) darajadagi hodisalarni aniqlang.
1) gomologik xromosomal orasida konyugatsiya jarayoni; 2) kapalak qurtining metamorfozi; 3) genlar dreyfi; 4) translokatsiya; 5) lishaynikda suvo't va zamburug'ning o'zaro munosabati; 6) qirg'ovulning kenja turning paydo bo'lishi; 7) yaylovda o'suvchi o'simliklar va o'txo'r hayvonlarning o'zaro munosabati
A) a-3,4; b-7 B) a-2,6; b-3 C) a-2,5; b-2 D) a-1,2; b-3,5
47. Birlamchi konsument (a), ikkilamchi konsument (b) umurtqasiz organizmlar ko'rsatilgan javobni aniqlang.
1) bronza qo'ng'izi; 2) ko'l baqasi; 3) O'rta osiyo toshbaqasi; 4) qaldirg'och; 5) chuchuk suv gidrasi; 6) botqoq toshbaqasi; 7) hasva qandalasi; 8) zlatka; 9) chigirtka; 10) ninachi lichinkasi
A) a-1,7; b-4,8
B) a-7,9; b-5,10
C) a-7,9; b-5,6
D) a-3,7; b-2,4
48. Kumulyativ polimeriyaga xos bo'lmagan belgilarni ajratng.
1) allel bo'lmagan genlarning o'zaro ta'siri kuzatiladi, ular bir yo'nalishda ta'sir qiladi; 2) digeterozigota duragaylarning avlodida 5 xil fenotipik sinf hosil bo'ladi; 3) belgining rivojlanishi dominant genlar soniga bog'liq bo'ladi; 4) bir gen bir qancha belgining rivojlanishiga ta'sir qiladi; 5) digeterozigota duragaylarning fenotipi jihatdan ajralishi 9:3:3:1 nisbatda bo'ladi
A) 3,5 B) 4,5 C) 1,4 D) 2,4
49. Odamning orqa miyasiga xos bo'lgan to'g'ri ma'lumotni aniqlang.
A) *Orqa miyani o'rab turuvchi pardaning ichki qismi qattiq, ichki o'rta qavaqti o'rgimchak to'rsimon, tashqi qavati yumshoq parda deyilib, o'rta va ichki parda orasida orqa miya suyuqligi bo'ladi.*
B) *Orqa miya yuqori qismining dastlabki 8 ta segmentida joylashgan nerv markazlari qo'lning kafti, barmoqlar terisini va qo'lning tashqi yuzasi terisi va muskullar funksiyasini ta'minlaydi*
C) *Orqa miyani ustidan o'rab turuvchi pardalarning yallig'lanishi meningit deb ataladi va bu kasallikda bemorda hushini yo'qotish, tirishish, belgilari yuzaga keladi.*
D) *Orqa miyadan chiquvchi simpatik nerv tolalarining birinchi qismi umurtqa pog'onasi atrofida joylashgan nerv tugunlarida tugaydi*
50. Odamlarda yurak qorinchalarining sistola holatida qaysi klapanlar yopiq (a), qaysi klapanlar ochiq (b) bo'ladi?
1) chap qorincha va aorta o'rtasidagi yarimoysimon klapan; 2) o'ng qorincha va o'pka arteriyasi o'rtasidagi yarimoysimon klapan; 3) chap bo'lmacha va chap qorincha o'rtasidagi ikki tavaqali klapan; 4) o'ng bo'lmacha va o'ng qorincha o'rtasidagi uch tavaqali klapan
A) a-2,4; b-1,3
B) a-3,4; b-1,2
C) a-1,2; b-3,4
D) a-1,3; b-2,4
51. Odamdagi o'mrov osti muskulining bo'yinning teri osti muskulidan farqini toping.
1) vegetativ nerv sistemasi orqali boshqariladi; 2) joylashuv ko'ra to'sho o'mrov so'rg'ichsmon muskul bilan bir guruhga kiradi; 3) joylashuviga ko'ra diafragma muskuli bilan bir guruhga kiradi; 4) gavdaning ko'krak muskuli hisoblanadi; 5) suyakka birikadi; 6) boshning harakatini ta'minlaydi; 7) qo'lning harakatida ishtirok etadi
A) 1,4,5 B) 1,5 C) 2,6 D) 3,4,7
52. Odam organizmda ishlab chiqiriladigan oqsil (a) va lipid (b) tabiatiga ega gormonlar qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan?
1) tripsin; 2) insulin; 3) androsteron; 4) pepsin; 5) somatotrop; 6) melanin; 7) estrogen; 8) xolesterol
A) a-2,5,6; b-6,8
B) a-4,6; b-2,5
C) a-1,5; b-7,8
D) a-2,5; b-3,7
53. Sezgi analizatorlari haqidagi noto'g'ri fikrni aniqlang.
A) *Terining derma qavatida issiqni va bosimni sezuvchi retseptorlar siypalashni va og'riqni sezuvchi retseptorlarga nisbatan chuqurroq joylashgan.*
B) *Gipermetropiya keksalarda ko'z gavhari do'ngligining kamayib ketishi tufayli yuzaga keladi.*
C) *Quloqning suyak labirinti bilan parda labirinti orasida endolimfa, parda labirinti ichida perilimfa suyuqligi bo'ladi.*
D) *Harakat analizatorning oliy nerv markazi bosh miya katta yarimsharlari po'stlog'ining oldingi markaziy egatida joylashgan.*
54. Chuchuk suv shillig'i organlarining tuzilishi haqidagi noto'g'ri ma'lumotlarni aniqlang.
1) yurak qorinchasidan chiquvchi qon tomirning uchi ochiq; 2) paypaslagichlari sezgi hamda ozuqani tutib og'izga yo'naltirish vazifasini bajaradi; 3) mayda tishchalar bilan qoplangan muskulilli tilchasi qizilo'ngach ichida joylashgan; 4) jigar ishlab chiqargan suyuqlik oshqozon bo'shlig'iga quyiladi; 5) bir juft tasmasimon buyragining voronkasimon uchi yurak oldi bo'lmasiga ochiladi; 6) tuxum va spermatozoidlar bitta organizmning o'zida hosil bo'ladi
A) 2,4 B) 2,5 C) 3,6 D) 1,5
55. Daryo qisqichbaqasi organlari ularning soni bilan juftlang.
a) 10ta; b) 8 ta; c) 6ta; d) 4ta; e) 2ta
1) murakkab ko'zlari; 2) dum suzgichi; 3) pastki jag'lari; 4) haqiqiy yurish oyoqlari; 5) qisqichlari; 6) ikki shoxli qorinoyoqlari; 7) mo'ylovlar; 8) jag'oyoqlari; 9) yuqori jag'lari
A) a-6; b-4; c-8; d-3,7,9; e-1,2,5
B) a-6; b-4; c-8; d-2,3,7; e-1,5,9
C) a-6; b-4; c-8; d-2,7,9; e-1,3,5
D) a-6; b-4; c-8; d-3,5,9; e-1,2,7
56. Bosh skeleti miya qutisi, jag'lar, jabra ravoqlari va jabra qopqog'idan tashkil topgan baliqlarni aniqlang.
1) beluga; 2) qilquyruq; 3) gigant akula; 4) tikandum skat; 5) oqcha; 6) dengiz tulkisi
A) 3,4,6 B) 2,5,6 C) 1,2,5 D) 3,4,5
57. Ko'rshapalak haqidagi to'g'ri ma'lumotlarni belgilang.
1) oldingi oyoqlari salamdraning oldingi oyoqlari bilan o'zaro gomologik organ; 2) o'ljasini havoda og'zi bilan tutib ovlaydi; 3) ko'rgalak bilan bir sinfga mansub; 4) tuxumlaridan jish bola chiqadi
A) 3,4 B) 2,4 C) 1,3 D) 1,2
58. O'simlikxo'r umurtqali (a), yirtqich umurtqasiz (b) hayvonlarni aniqlang.
1) maral; 2) tillako'z; 3) kolorado qo'ng'izi; 4) kabarga; 5) miqqiy; 6) falanga; 7) xonqizi; 8) zlatka; 9) biy; 10) qaldirg'och
A) a-4,5; b-7,9
B) a-1,4; b-2,6
C) a-4,10; b-8,9
D) a-3,8; b-7,9
59. Qoqshol qo'zg'atuvchisiga xos bo'lmagan xususiyat?
1) tallomida hosil bo'lgan o'simalarni ajratish yo'li bilan ko'payadi; 2) irsiy belgilari polinukleotid zanjirda joylashgan; 3) membranasi lipid va oqsil moddalaridan iborat; 4) ribosomalari endoplazmatik to'r bilan hamkorlikda oqsil sintezini amalga oshiradi; 5) hujayra qobig'i murein moddasidan iborat bo'lib, irsiy belgilari yadroda joylashgan; 6) membranasi sitoplazmani hujayra qobig'idan ajratib turadi.
A) 2,3,6 B) 1,4,5 C) 1,3,5 D) 2,4,6

60. Avtotrof oziqlanish xususiyatiga ega prokariot (a) va geterotrof oziqlanish xususiyati mavjud bo'lgan eukariot (b) organizmlarni aniqlang.
1) ossillatoriya; 2) oltingugurt bakteriyalari; 3) pichan bakteriyasi; 4) shumg'iya; 5) rafleziya; 6) qo'ziqorin; 7) midiya; 8) giatsint; 9) parpi
A) a-1,2; b-4,5,6
B) a-2,3; b-7,8,9
C) a-1,2,7; b-6,8
D) a-1,9; b-6,7,8
61. Meyoz natijasida hosil bo'ladigan hujayralarni aniqlang.
1) shirinmiyaning mikrosporas; 2) beluganing tuxum hujayrasi; 3) oq planariyaning tuxum hujayrasi; 4) sigirquyruqning tuxum hujayrasi; 5) sarsabilning generativ hujayrasi; 6) gazandaning tuxum hujayrasi; 7) nereidaning spermatozoidi
A) 2,5,7 B) 2,3,4 C) 1,3,7 D) 4,5,6
62. Quyida keltirilgan madaniy o'simliklar orasidan bitta markazdan kelib chiqqan o'simliklarni aniqlang.
1) tamaki; 2) sabzi; 3) arpa; 4) sholi; 5) ananas; 6) banan; 7) oshqovoq; 8) kartoshka
A) 2,6,8 B) 1,5,8 C) 2,4,7 D) 1,3,6
63. Reduplikatsiya (I) va denaturatsiya (II) uchun mos keluvchi ta'riflarni juftlang.
a) oqsillarning tabiiy holatini yo'qotishi; b) DNKning ikki hissa ortishi; c) xromosoma ayrim qismlarining ortishi; d) xromosoma o'rta qismining ajralishi
A) I-d; II-c
B) I-c; II-b
C) I-b; II-a
D) I-b; II-d
64. Yeryong'oqning bargi (a), guli (b) va mevasi (c) qanday tuzilgan?
A) a-juft patsimon, yonbargchali; b-sariq rangda, to'g'ri gul; c-quruq, dukkak meva
B) a-juft patsimon, yonbargchasiz; b-sariq rangda, c-quruq, qo'zoq meva
C) a-juft patsimon, yonbargchali; b-qiyshiq gul; c-quruq meva, pallalari orasida to'sig'i yo'q
D) a-toq patsimon, yonbargchali; b-sariq rangda, to'g'ri gul; c-quruq, dukkak meva, pallalari orasida to'sig'i bor
65. Nastarin qaysi jihatlar bilan tokka o'xshaydi?
1) urug'lanishdan so'ng meva hosil qilishi; 2) gullarning qiyshiqligi; 3) ro'vak to'pgul hosil qilishi; 4) barglarining novdada joylashuvi; 5) hayotiy shakli; 6) gulpoyasining shoxlanishi
A) 1,3 B) 2,5 C) 4,6 D) 4,5
66. Ko'p urug'li quruq (a) va bir urug'li ho'l (b) meva hosil qiluvchi o'simliklarni aniqlang.
1) g'o'za; 2) javdar; 3) gilos; 4) nok; 5) shaftoli; 6) olxo'ri; 7) loviya; 8) lola
A) a-1,2; b-3,6
B) a-8; b-3,5
C) a-7; b-4,8
D) a-2,7; b-5,6
67. Quyida keltirilgan madaniy o'simliklar orasidan har xil markazdan kelib chiqqan o'simliklarni aniqlang.
1) sholi; 2) sabzi; 3) qalampir; 4) loviya; 5) banan; 6) shakarqamish; 7) tariq; 8) kofe daraxti
A) 2,7 B) 5,8 C) 1,6 D) 3,4
68. Zuxrasoch o'simligining sporadan rivojlanuvchi bo'g'inida qanday qismlar hosil bo'ladi?
1) ildizpoya; 2) barg; 3) poya; 4) rizoid; 5) arxegoniy; 6) anteridiy; 7) murtak; 8) sorus; 9) sporangiy; 10) gameta
A) 4,6,10 B) 1,2,3 C) 5,6,7 D) 7,8,9
69. Zuhrasoch o'simligida sporadan rivojlanuvchi bo'g'inida qanday qismlar hosil bo'ladi?
1) ildizpoya; 2) barg; 3) poya; 4) rizoid; 5) arxegoniy; 6) anteridiy; 7) murtak; 8) sorus; 9) sporangiy; 10) gametalar
A) 5,6,7 B) 4,5,10 C) 1,2,3 D) 7,8,9
70. Qirquqlarda murtakdan rivojlanuvchi bo'g'inida qanday qismlar hosil bo'ladi?
1) ildizpoya; 2) barg; 3) poya; 4) rizoid; 5) sporangiy; 6) anteridiy; 7) sporalar; 8) sorus; 9) arxegoniy; 10) gametalar
A) 2,5,8 B) 4,7,8 C) 4,6,9 D) 1,3,10
71. Yer yuzidagi yagona quruqlik-Pangeya ikki bo'lakka ajralgan davrda...
A) yo'ldoshli sutemizuvchilar paydo bo'lgan
B) kordaitlar paydo bo'lgan
C) dastlabki sutemizuvchilar paydo bo'lgan
D) arxeopteriks paydo bo'lgan
72. Hind fili va Afrika filining (a), zubr va bizonning (b) kelib chiqishi qanday jarayonlar natijasi hisoblanadi?
A) a-simpatrik tur paydo bo'lish, b-simpatrik tur paydo bo'lish
B) a-allopatrik tur paydo bo'lish, b-simpatrik tur paydo bo'lish
C) a-simpatrik tur paydo bo'lish, b-allopatrik tur paydo bo'lish
D) a-allopatrik tur paydo bo'lish, b-allopatrik tur paydo bo'lish

KIMYO

73. Qaysi kauchuk sopolimerlanish reaksiyasidan olinadi?
A) ftorokauchuk
B) siloksan kauchuk
C) xloropren kauchuk
D) izopren kauchuk
74. Glyukoza neytral yoki ishqoriy muhitda sekin oksidlanganda hosil bo'ladigan oksikislodagi uglerodning oksidlanish darajalari yig'indisini aniqlang.
A) +3 B) +2 C) +6 D) +4
75. Quyidagi berilganlardan faqat oksidlovchilarni ajrating.
1) NaMnO₄; 2) H₂SO₄; 3) H₂S; 4) CrO₃; 5) NH₃; 6) HClO₄
A) 1,2,3 B) 1,2,4,6 C) 4,5,6 D) 1,2,5
76. DNK qo'sh spirali tarkibidagi nukleotidlarda 2960 ta azot atomi bor bo'lsa, nukleotid tarkibida nechta guanin bor? (nukleotidlarning 30% ini adenin tashkil etadi)
A) 320 B) 160 C) 240 D) 180
77. Qaysi aminokislota qizdirilganda akril kislota hosil boladi?
A) β-aminopropan kislota
B) β-aminobutan kislota
C) α-aminopentan kislota
D) α-aminobutan kislota
78. 34,2 g 20% li saxaroza eritmasi kislotali muhitda gidrolizlanganda olingan aralashma kumush oksidining ammiakdagi eritmasi bilan ishlandi. Bunda 0,02 mol cho'kma tushdi. Saxaroza gidrolizi reaksiya unumini (%) toping.
A) 60 B) 50 C) 80 D) 75
79. 0,4 mol to'yingan bir atomli spirtning 1/4 qismi yonishdan olingan CO₂ massasi shu spirtning 3/4 qismi oksidlanishdan olingan aldegid massasidan 4,4 ga kam. Spirtni aniqlang.
A) metanol B) etanol C) propanol D) butanol
80. sp³ va sp² – gibrid orbitallar soni nisbati 4:3 bo'lgan bir asosli to'yingan karbon kislota bilan 55,5 g asos qoldiqsiz reaksiyaga kirishganda 118,5 g o'rta tuz hamda qancha (ml) suv hosil bo'ladi?
A) 36 B) 22,5 C) 13,5 D) 27
81. Sanoat usuli bo'yicha 16,8 kg tiofen olish talab etiladigan oltingugurt qancha (kg) pirit tarkibida bo'ladi? (Piritning tozalik darajasi 80%)
A) 120 B) 60 C) 30 D) 48
82. 10,8 akril kislota olish uchun necha gramm alkin kerak?
A) 8,06 B) 5,2 C) 3,9 D) 2,6
83. Qaysi alkan izomerlari sonining uning tarkibidagi uglerod va vodorod atomlari soni yig'indisiga nisbati 0,25:1 ga teng?
A) C₈H₁₈
B) C₇H₁₆
C) C₉H₂₀
D) C₆H₁₄
84. 1:2 mol nisbatda olingan Bertole tuzi va kaliy nitratdan iborat 0,3 mol aralashma katalizator ishtirokida qizdirilganda olingan gaz mis naychadan o'tkazildi. Olingan nayni to'liq eritish uchun 200 g 98% li sulfat kislota eritmasi sarflansa, nayning necha foizi oksidlanganini aniqlang?
A) 50 B) 80 C) 40 D) 60

85. Quyidagi berilgan birikmalarda bog'ning qutbliligi qanday o'zgaradi?
 $\text{NH}_3 \rightarrow \text{CH}_4 \rightarrow \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{HF}$ a) ortadi; b) kamayadi
 A) 1-a; 2-b; 3-a B) 1-b; 2-a; 3-a C) 1-b; 2-b; 3-a D) 1-b; 2-a; 3-b
86. CO va CO₂ gazlar aralashmasining 16,8 litri (n.sh)da 14,5•N_A dona elektron bo'lsa, aralashmaning massasini (g) toping.
 A) 18 B) 36 C) 27 D) 29
87. Ammiak sintez qilish jarayonida reaktordagi bosim 30% ga kamaydi. Boshlang'ich aralashmadagi azot bilan vodorod miqdori stexiometrik nisbatda bo'lsa, reaksiyadan keyin hosil bo'lgan gazlar aralashmasining hajmiy tarkibini aniqlang.
 A) 1/4; 1/4; 1/2
 B) 1/7; 3/7; 3/7
 C) 1/9; 2/3; 2/9
 D) 2/5; 2/5; 1/5
88. Bosh va orbital kvant sonlari ayirmasi 5 ga teng bo'lgan energetik pog'onachani belgilang.
 A) 5s B) 5d C) 6d D) 6f
89. 20,3 g MgA₂•6H₂O tarkibli kristallogidrat 39,2 ml suvda eritilganda eruvchanligi 19 g bo'lgan tuzning to'yingan eritmasi hosil bo'ldi. Tuzni aniqlang.
 A) MgBr₂
 B) MgI₂
 C) MgCl₂
 D) MgF₂
90. X⁰, Y⁺², Z⁺³ ionlar elementlari davriy sistemada davr bo'yicha ketma-ket joylashgan bo'lib, ulardagi jami elektronlar yig'indisi 70 ga teng. Z elementini toping.
 A) Cr B) Mn C) Fe D) Co
91. 20°C da turgan CO+O₂↔CO₂ sistemada bosim 4 marta oshirildi. Sistema harorati necha gradusgacha o'zgartirilganda to'g'ri reaksiya tezligi 8 marta ortadi?(γ=2)
 A) -20 B) 20 C) 10 D) -10
92. 200 g 75% li CsOH eritmasiga qancha (ml) suv quyilsa, 1,6 molyalli eritma olinadi?
 A) 600 B) 575 C) 550 D) 660
93. Molyar konsentratsiyalari nisbati 1:2 bo'lgan sulfat va xlorid kislota eritmalarini to'la neytrallash uchun 200 g 12% li NaOH eritmasi sarflandi. Boshlang'ich eritma BaCl₂ bilan ishlov berilganda cho'kmaga tushadigan tuz massasini (g) aniqlang.
 A) 46,6 B) 69,9 C) 34,95 D) 23,3
94. 111 g kalsiy xlorid eritmasiga tegishli miqdorda 40% li kaliy fosfat eritmasi qo'shilganda hosil bo'lgan eritmaning massasi dastlabki kalsiy xlorid eritmasidan 75 g ga ko'p bo'ldi. Cho'kmaga tushgan kalsiy fosfat massasini (g) aniqlang.
 A) 12,4 B) 62 C) 22,4 D) 31
95. Eritmadagi H⁺ ionlari OH⁻ ionlaridan 10² marta ko'p bo'lsa, eritmadagi pOH qiymatini toping.
 A) 4 B) 9 C) 5 D) 8
96. Metall sulfat tuzi o'z massasiga teng massali suvda eritilganda eritmadagi metal kationlarining massa ulushi 13/58 ga teng bo'ldi. Tuzni aniqlang. (α=1, gidroliz jarayoni hisobga olinmasin)
 A) Na₂SO₄
 B) K₂SO₄
 C) CuSO₄
 D) ZnSO₄
97. Quyidagi birikmalar oksidlanish-qaytarilish reaksiyalarida qanday vazifani bajaradi?
 1) H₂SO₄; 2) H₂S; 3) K₂Cr₂O₇; 4) CrCl₃;
 a) ham oksidlovchi, ham qaytiruvchi; b) faqat oksidlovchi; c) faqat qaytaruvchi
 A) 1-b; 2-c; 3-b; 4-a
 B) 1-c; 2-a; 3-c; 4-a
 C) 1-b; 2-a; 3-c; 4-b
 D) 1-b; 2-a; 3-b; 4-c
98. 500 g 8% li mis (II) sulfat eritmasi elektroliz qilinganda 5,2017% eritma olindi. Eritmadan necha faraday tok o'tganini aniqlang.
 A) 5,5 B) 1 C) 1,5 D) 0,5
99. 8,24 g MnO₂ bilan MeO₂ (noma'lum oksid HCl bilan gaz modda hosil qilmaydi) aralashmasiga mo'l HCl ta'sir ettirilganda 1,344 litr (n.sh.) gazajralib chiqdi. Boshlang'ich aralashma tarkibi 1:3 (MeO₂ : MnO₂) mol nisbatda bo'lsa, MnO₂ ning miqdorini (g) aniqlang.
 A) 4,12 B) 3,20 C) 3,02 D) 5,22
100. Kaliy permanganat va natriy nitratdan iborat 0,8 mol aralashma (mol nisbati 1:0,6) qizdirilganda olingan gaz mis naychadan o'tkazildi. Olingan nay 320 g 98% li sulfat kislota eritmasi sarflansa, nayning necha foizi oksidlangan?
 A) 60 B) 50 C) 40 D) 80
101. 0,5 mol litiy va kadmiydan iborat aralashma tarkibidagi litiyning mol ulushi kadmiyning massa ulushiga teng bo'lsa, litiyning miqdorini (mol) hisoblang.
 A) 0,1 B) 0,2 C) 0,3 D) 0,4
102. MeSO₄ ning 160 g 10% li to'yingan eritmasiga shu tuzdan 6,9 g qo'shildi va qizdirildi. So'ngra eritma boshlang'ich haroratga qadar sovutildi. Natijada 13,9 g MeSO₄ · 7 H₂O cho'kmaga tushdi. Qolgan eritmadagi tuzning miqdorini (mol) hisoblang.
 A) 0,3 B) 0,1 C) 0,2 D) 0,4
103. xCaCO₃=yCaCO₃+zCaO+zCO₂ ifodada x, y, z, z koeffitsiyentlarning eng kichik butun qiymatdagi nisbatlari 5:1:4:4 bo'lsa, reaksiyaning mahsulot unumini (%) aniqlang.
 A) 60 B) 80 C) 75 D) 50
104. CH₄ va CD₄ gazlar aralashmasida uglerodning massa ulushi 65% ni tashkil qilsa, aralashmadagi CH₄ ning massa ulushini (%) hisoblang.
 A) 44,4 B) 33,3 C) 66,6 D) 55,5
105. Rux metalli ikki xil konsentratsiyali nitrat kislotalarda eritilganda ajralgan NO va N₂O larning hajmlari nisbatni 4:1 bo'lsa, reaksiyaga kirishgan Zn larning mol nisbatni aniqlang.
 A) 3:8 B) 3:4 C) 3:2 D) 1:1
106. Quyidagi tuzlar gidrolizga uchraganda neytral muhit hosil qiladiganlarini ajrating.
 1) (NH₄)₂CO₃; 2) K₂SO₄; 3) CH₃COONH₄; 4) NaNO₂; 5) Cu(NO₃)₂; 6) (CH₃COO)₂Ca
 A) 2, 6 B) 1, 4, 5 C) 1, 3, 4 D) 1, 3
107. Molekulyar massasi (m.a.b) 2 ta azot molekulasiga teng bo'lgan alkenni aniqlang.
 A) buten B) etilen C) penten D) propen
108. To'yingan bir atomli spirtning Na bilan reaksiyasidan olingan gaz shuncha miqdordagi spirtning yonishidan olingan gaz bilan 1:10 nisbatda bo'lsa, noma'lum spirtni aniqlang. (n.sh. da)
 A) pentanol B) butanol C) etanol D) propanol